

**JCI (JOINT COMMISSION INTERNATIONAL)
AKREDİTASYONU'NUN
DIŞ HEKİMLİĞİ HİZMETLERİ VEREN KURUMLARA
KATKISI**

Prof. Dr. İnci OKTAY

Yeditepe Üniversitesi DiőhekimliĐi Fakóltesi

Akreditasyon; herhangi bir kurumun tüm faaliyetlerinin, bağımsız bir kurul tarafından denetlenip, değerlendirilerek uluslar arası standartlara uyum gösterdiğinin belgelenmesidir. Doğaldır ki, bağımsız kuruluşun da bu alanda yeterli olup olmadığının veya akreditasyon konusundaki çalışmalarının, bir üst kuruluş tarafından denetlenmesi yapılmaktadır.

JCAHO (Joint Commission on Accreditation of Healthcare Organisation) kar amacı olmadan 1951 yılından itibaren çalışan bir akreditasyon kuruluşudur. Kurumun JCI departmanı da uluslar arası akreditasyon çalışmalarını 30'dan fazla ülkede yürütmektedir.

Akreditasyon ya da sağlık hizmetlerinde kalite çalışmalarının kuruma katkısı, verilen hizmetlerin, sistematik bir şekilde ve uluslar arası standartlara uyumlu olarak sürdürülmesinin kontrol altına alınmasıdır. Örneğin enfeksiyon kontrolü, hem diş hekimleri hem de hasta açısından ciddi önem taşıyan ve malpraktis konusunda da dikkate alınması gereken bir alandır. Akreditasyonun bu alandaki standartları, sizi en son uluslar arası rehberleri ve kriterleri kullanmaya yönlendirmekte ve her açıdan kurumu korumaktadır.

JCI veya benzeri akreditasyonlar, sağlık turizmi açısından da önem taşımaktadır. Bilindiği gibi yurtdıőında tedavi maliyetleri çok yüksek olup, sosyal güvenlik sistemleri veya sigorta şirketleri de farklı çözümler üzerinde çalışmaktadır. Ülkemizde de giderek yaygınlaşmaya başlayan bu çalışmalar açısından önemli bir nokta da alınacak hizmetin kalitesinin belgelenmiş olmasıdır. Bu belge kurumun verdiği hizmetin kalitesinin güvencesi olarak kabul edilmektedir. Bilindiği gibi, Sağlık Bakanlığı ADSM (AĞız Diş Sağlığı Merkezleri)'ler için hazırladığı ve JCI standartlarının daha hafifletilmiş bir şekli olarak ifade edebileceğimiz kalite standartları bulunmaktadır. Ülkemizde sosyal güvenlik sisteminin, diş hekimliği hizmetlerini özel sektörden de satın alması söz konusu olduğunda, büyük ihtimalle yukarıda söz edilen standartlar aranacaktır.

Diş hekimliği hizmetlerinde, JCI ayaktan hasta bakan kuruluşlar içi hazırlanmış standartlar kullanılmaktadır. Bu standartlar aşağıdaki tabloda görüldüğü gibi, hasta odaklı ve organizasyon odaklı olmak üzere toplam 11 adettir.

JCI (AMBULATORY CARE) AKREDİTASYON STANDARLARI 2005	
HASTA ODAKLI	ORGANİZASYON ODAKLI
Bakıma Ulaşım ve Bakımın Sürekliliği	Kalite İyileştirme ve Hasta Güvenliği
Hasta ve Ailesinin Hakları	Enfeksiyonların Önlenmesi ve Kontrolü
Hastaların Değerlendirilmesi	Yönetişim Liderlik ve Yönlendirme
Hastaların Bakımı	Tesis Yönetimi ve Güvenliği
Hasta ve Yakınlarının Eğitimi	Çalışanların Nitelikleri ve Eğitimi
	Bilgi Yönetimi

TIBBİ HATA

Hastaya verilen sağlık hizmeti sürecinde, herhangi bir uygulama sonrası ortaya çıkan beklenmeyen sonuç

HASTA GÜVENLİĞİ

Hastaya verilen sağlık hizmetleri sürecinde meydana gelebilecek hataların önlenmesi ve hata sonucu oluşan hasta hasarlarının ortadan kaldırılması veya en aza indirilmesi

Standartların uygulanma ve değerlendirilebilmesi amacıyla, kurumla ilgili olarak prosedür talimat vb dökümanların hazırlanması ve çalışmaların bu dökümanlara uyumlu olarak sürdürülmesi gerekmektedir.

Dökümanların bir kısmı, hasta güvenliğinin sağlanmasına yoğunlaşmış olup akreditasyonun en önemli alanlarından biridir. Hasta güvenliği çalışmaları, hekimleri tıbbi hatalardan koruyacak en önemli uygulamalardır.

Ülkemizde, 2004 yılında remi gazetede yayımlanan 5237 sayılı 'Türk Ceza Kanunu'nda yeralan hekim sorumluluğu bölümü ile yapılan tıbbi hatalar ile ilgili hükümler yer almıştır. Günümüze kadar çok sınırlı sayıda olan diş hekimliğinde tıbbi hata mahkeme baş vurularının giderek artacağı tahmin edilmektedir. Örneğin ADA (American Dental Association) verilerine göre, hasta şikayetlerinde yılda ortalama % 2-3 arasında bir artış olmakta ve ödenen ortalama tazminat miktarı ise 14.500 dolar civarında bulunmaktadır.

Doğaldır ki hekimlerin, hem kendilerini hem de kurumlarını korumak üzere alabilecekleri önlemleri yerine getirmesi gerekmektedir. Bunlardan biri de hasta onam formlarıdır.

Bu nedenle, komplikasyon ile tıbbi hata farkının hekim tarafından net olarak bilinmesi ve hazırlanacak hasta onam formuna doğru olarak yansıtılması gerekmektedir.

Onam formlarının kurallarına uygun olarak, farklı uygulamalar için sadece komplikasyonları içerecek şekilde hazırlanması, hekimin önemli güvencelerinden birini oluşturacaktır.

Sağlık hizmeti veren her kurumun bir hasta güvenliği planı olmalı ve mutlaka uygulamaya geçirilmelidir. Aşağıdaki tabloda, hasta güvenliği planı başlıklarına ve başlıklara örnekler verilmiştir. Her başlık altında 7-10 arasında değişen uygulama bulunmaktadır

HASTA GÜVENLİĞİ PLANI

AMAÇ	UYGULAMA
Hastanın Doğru Tanımlanması	ÖRNEK Hasta dosyalarında, hastanın; adı soyadı,bulunur.
Hasta bilgilerinin güvenliği	ÖRNEK Çalışanların, Hasta bilgilerine ulaşımı kurum tarafından yetkilendirildikleri ölçüde mümkündür. Bilgiler dijital ortamda ise her çalışanın ayrı bir şifresi bulunur
Yanlış taraf, yanlış tedavi, yanlış hasta, cerrahisi	ÖRNEK Tedaviyi yapacak hekim; radyolojik raporları, tetkikleri, tedavi onamını,, ve yapılacaksa kontrolü ile işlemi doğrular.
İlaç Güvenliği	ÖRNEK Lokal Anestezik uygulanması sonrası hasta gözlem altında tutulur. Yüksek riskli ilaçlar bir liste halinde belirlenir.
Enfeksiyon riskinin azaltılması	ÖRNEK Antibiyotikler "Akılcı ilaç kullanımı politikasına" 'Misuse-underuse-overuse' kriterlerine uyumlu olarak reçete edilir Kan yoluyla bulaşan hastalıklar açısından riskli olan yaralanmalarda personel sağlığı takibi talimatına göre hareket edilir.
Etkin iletişimin gerçekleştirilmesi	ÖRNEK Kurumda "Kısaltmalar ve Semboller Listesi"nde belirtilenler dışında kısaltma ve semboller kullanılmaz.
Hasta düşmesinin önlenmesi	ÖRNEK Anestezi ve sedasyon alan hastalar kontrollü bir şekilde (tekerli sandalye vb) kurumdan ayrılır.
Tedavi ve bakım hizmetlerinin güvenliği	ÖRNEK Birimlerde klinik rehberler kullanılarak hastalara verilen

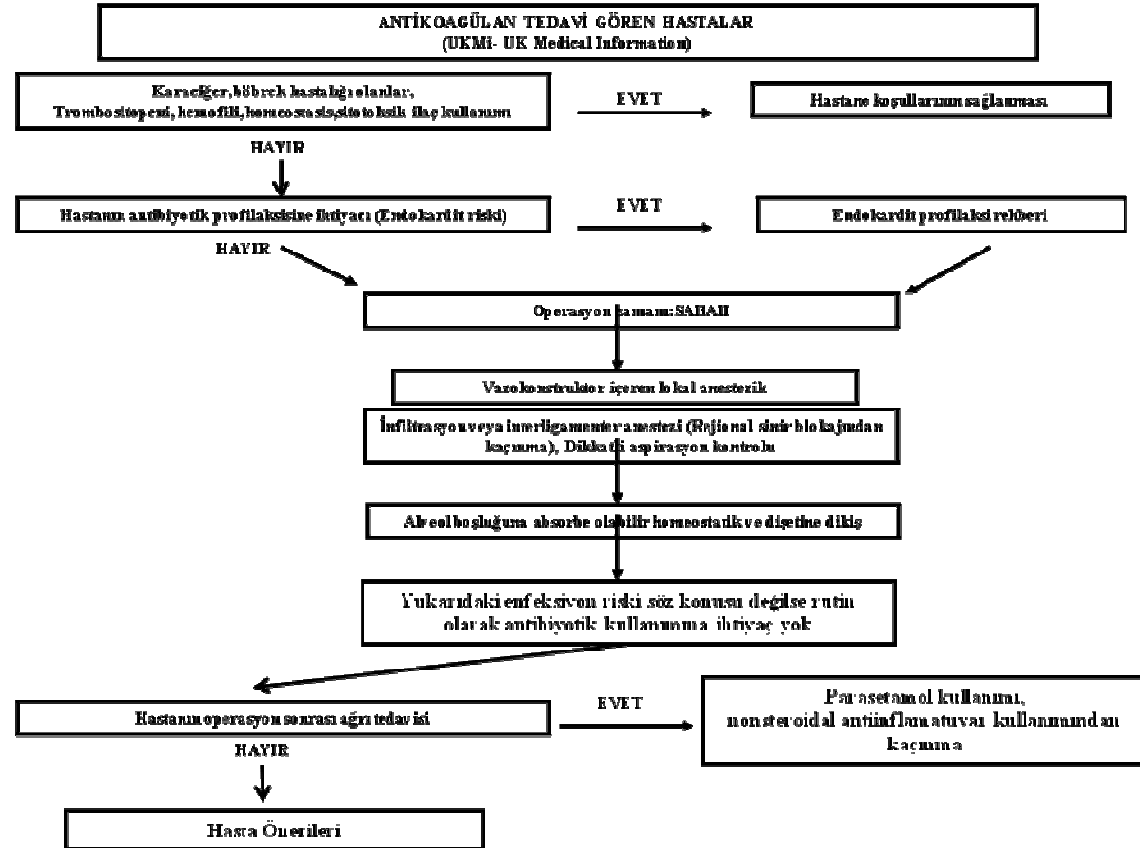
	hizmetin aynı standartlarda ve multidisipliner yapıda gerçekleşmesi sağlanır.
Radyolojik tetkik ve çekimlerin güvenliği	ÖRNEK Hastaların radyasyon güvenliği ve korunması sağlanır. (Örn:Kadınlarda overlerin, erkeklerde gonadların korunması)
Kurumda alınmış güvenlik önlemleri	ÖRNEK Tüm tuvaletlerde acil çağrı sistemi oluşturulmuştur.
Hastanın kurum, içinden ve dışından gelecek tehlike ve suç unsurlarına karşı güvenliği	ÖRNEK Kurumumuzda, yangına karşı güvenlik tedbirleri alınmış ve tatbikatları yapılmıştır.Tüm oda çıkışlarından görülebilecek şekilde acil çıkış göstergeleri acil çıkış planı bulunmaktadır.
Kullanılan cihazların güvenliği	ÖRNEK Tüm cihazların yıllık periyodik bakım planları oluşturulmuş ve uygulanmaktadır.Kalibrasyon ihtiyacı olan cihazlar belirlenmiş ve kalibrasyonları sağlanmıştır.
Hasta Şikayetleri	ÖRNEK Hasta memnuniyet anketi uygulanır ve değerlendirilir.

Enfeksiyonların önlenmesi ve kontrolü standartı da dış hekimliği açısından son derece önemli olan bir alandır. Bu alanla ilgili olarak hazırlanan dökümanlar, size enfeksiyon kontrolünde, enfeksiyon açısından hangi aletlerin kritik, hangilerinin yarı kritik olduğunu veya aşağıda görüldüğü gibi malzemenin kullanım rehberini oluşturacaktır. Ayrıca ünit su yoları biofilmi için kullanılacak dezenfektan maddeler, kullanım süresi vb özellikler de yine bu bilgiler arasında yer alacaktır.

KRİTİK EKİPMANLAR	YÖNTEM	SORUMLU KİŞİ	İŞLEMİN YAPILACAĞI YER
Aerator	Otoklavda sterilizasyon		
Mikromotor			
Angulduruva			
El Aletleri			
Kanal Aletleri			
Frezler			
Kron Köprü Sökücüler			
Ölçü Kaşıkları (Ameliyathane)			
Ölçü Kaşıkları (Klinikler)			
Kavitron			
Cerrahi piyasemen			
Cerrahi Aletler			

YARI KRİTİK EKİPMANLAR	YÖNTEM	SORUMLU KİŞİ			İŞLEMİN YAPILACAĞI YER
Işıkli Dolgu Cihazı					
Vitalometre	Alkol Bazlı Sprey Dezenfektan				
Kompozit Dolgu Kartuşu (iğne ucu)					
Asit Kartuşu					
.....					
.....					
KULLANILAN MALZEME	KULLANIM ŞEKLİ	ETKİ SÜRESİ	KULLANIM SÜRESİ	KULLANIM ALANI	ÜRÜN GÜVENLİK BİLGİLERİ
BİĞSPREY					
TRİACİD-N	* Sulandırılarak hazırlanır. * 1 litreye 10 cc dezenfektan konularak %1 lik konsantrasyonda dezenfektan elde edilir. * El aletleri solüsyon kabı içinde hazırlanan dezenfektana daldırılır.	* 15 dakika	* Renksiz solüsyon dur. * Renk değiştirdi ğinde hemen yenisi hazırlanır .	* Alet dezenfektanıdır. * Kullanılan tüm el aletlerin ön temizlik ve dezenfeksiyonunda kullanılır.	* Deri : Bol su ve sabunla yıkayınız. * Göz : Lens varsa çıkarınız,bol su ile 15 dakika yıkayınız. * Solumun :Temiz hava çıkınız,solumun güçlüğünde tıbbi yardım alınız. * Yutma : Kusmayınız, ağzınızı su ile çalkalayınız, bol su içiniz ve doktora müracat ediniz.
TRİACİD BOHRERBAD					
İDUNA (%5 likit klor)					
MONORAPİD					
SECUMATİK FRE SECUMATİK N					
DECONEX 3ZYME DECONEX 53 PLUS					
.....					
.....					

Sadece enfeksiyon kontrolü açısından değil tüm standart alanlarında benzeri bir çok örnek bulunmaktadır. Özellikle Hasta bakımı standartı hizmetin kalitesi açısından önde gelen alanlardan biridir. Özellikle son yıllarda kanıta dayalı diş hekimliği alanımız çalışmaları açısından giderek ön plana çıkmaktadır. Klinik rehberler de bu çalışmalardan ortaya çıkan ve bize bir tedavi alanında izlenmesi gereken ve bizi en başarılı sonuca ulaştıracak yolu gösteren bir yaklaşımdır. Aşağıda verilen örnekte de görüldüğü gibi farklı durumları da dikkate alarak hekime izlenmesi gereken yol açıkça gösterilmektedir. Rehberlerde yer alan bilgilerin güvenilirliği ise bütünüyle kanıta dayalı diş hekimliğini esas almasıdır.

Ayrıca, bilindiği gibi, mesleğimizde hem yapılan tedavilere bağlı olarak ortaya çıkan komplikasyonlar (anestezi vb) nedeniyle ya da hastanın geçirebileceği kalp krizi, solunum durması vb durumlarda yapılması gereken tıbbi acil müdahale de ciddi bir önem taşımaktadır. Bu nedenle, kurumumuzda veya muayenehanemizde, bir tıbbi acil çantasının bulunması gerekmektedir. Bu çanta içinde hangi ilaçların bulunacağı, hangi dozda nasıl kullanılacağı, temel yaşam desteğinin nasıl sağlanacağı diş hekimleri tarafından bilinmeli ve uygulanmalıdır. Her ne kadar, diş hekimleri konu hakkında bilgi sahibi olsalar da acil bir durumda, hemen müdahale için hazır bulunmak da yine akreditasyon sürecinin bir yararı olacaktır.

Devam edecek yazılarımızda, temel yaşam desteği, acil müdahale ve tüm standartlar ile ilgili bilgiler yer alacaktır.